

Antonia Pavlic
7019 - 60th Lane
Ridgewood
Brooklyn, N.Y. 11227
7-8-0

AMERICAN IN SPIRIT
AND IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

CLEVELAND OHIO, WEDNESDAY MORNING, DECEMBER 31, 1969

STEV. LXVII — VOL. LXVII

NO. 251

Evropa išče nova pota

Zahodna Evropa znova veliko razpravlja o svoji združitvi in zbliznanju z državami na Vzhodu. Pot do tega je kamnita in dolga.

BERN, Šv. — V zahodni Evropi se razpravlja zadnji čas veliko več o združevanju, o Združenih državah Evrope kot kdajkoli v zadnjih 10 letih. Odkar je De Gaulle dal iz rok krmilo v Franciji in odkar je v Zahodni Nemčiji na vladi socialistično-liberalna koalicija s kanclerjem W. Brandtom na čelu, se je položaj v Evropi močno spremenil. Vpliv in ugled Francije sta zaradi pomanjkanja gospodarske moči padla, nemški vpliv pa je zrastlel.

V Franciji so opustili misel Evrope pod francoskim vodstvom, kar je imel v načrtu De Gaulle. V Parizu se zavedajo, da Francija ni več prva sila v svoji Evropi, to je postala Zahodna Nemčija, ki je pod vodstvom nove vlade ta svoj položaj začela tudi rabiti. W. Brandt odpira na eni strani Veliki Britaniji, Danski in Norveški vrata v Evropski skupni trg, na drugi pa ponuja roko Moskvi, Varšavi in Pragi. Postal je na vse strani delaven, prožno išče rešitve, ki bi bile sprejemljive Nemcem in vsej drugi Evropi.

W. Brandt hodi previdno, da ne bi vzbudil znova strahu pred nemško oblastnostjo, ki se ni izginil iz spomina evropskih narodov. V Parizu so prav zato pripravljene veliko bolj za sodelovanje tako z vsemi drugimi evropskimi državami kot tudi z ZDA. Razpoloženje za združitev Evrope je boljše kot kdajkoli v tem desetletju, toda še vedno ni tolikšno, da bi bilo možno računati s kakimi stvarnimi koraki. Za enkrat še vedno prevladujejo državni in narodni interesi nad skupnimi evropskimi. Obstoji možnost za sodelovanje, za tesnejše sodelovanje, toda ne za resnično združevanje.

Vremenski
prerok
pravi:

Oblačno in snežitev. Utegne pasti do 4 palce svežega snega. Najvišja temperatura čez dan okoli 30, ponoči najnižja okoli 20.

Dean Rusk postal profesor

ATLANTA, Ga. — Državni tajnik v času predsednikov J. F. Kennedyja in L. B. Johnsona Dean Rusk je bil imenovan za profesorja mednarodnega prava na University of Georgia. Državni guverner je imenovanju nasprotoval, ker je nasproten Ruskovim političnim nazorom in ker se je njegova hči poročila s črncom.

Kljub nasprotovanju guvernerja L. G. Maddoxa je bil D. Rusk imenovan z večino 9:4 in je mesto takoj tudi z zadovoljstvom sprejel. D. Rusk je doma iz Georgije in je znani Rhodesov šolar, ki je gradiiral v Oxfordu na Angleškem.

Eno tretjino manj žrtev vojskovanja v Vietnamu

WASHINGTON, D.C. — V letošnjem letu so ameriške izgube na mrtvih v vietnamskem vojskovanju za nekako 35% manjše od lanskih. Prvič, odkar so ameriške oborožene sile posegle v Vietnam, je število manjše, preje je stalno rastle.

Doslej je bilo letos v Vietnamu v boju mrtvih 9.279 ameriških vojakov, lani je število mrtvih do konca leta doseglo 14.592. Zmanjšanje števila padlih ima na eni strani vzrok v manjšem obsegu bojevanja, na drugi pa v večjem deležu domačih vietnamskih sil v boju.

Nixon išče nove davke

Predsednik in njegovi gospodarski sodelavci in svetovalci vidijo potrebo po večjih dohodkih, ne vedo pa še, kako do njih priti.

WASHINGTON, D.C. — Komaj so strokovnjaki zveznega proračunskega urada dobili v roke izglasovani zakon o davčni reformi, so začeli računati, kako se bo davčna reforma odrazila na zveznem proračunu. Čeprav niso dogmali vseh podrobnosti, so vendarle prišli do sklepa, da proračun ne bo imel takega dobička od davčne reforme, kot so pričakovali. Predvsem so morali pokopati upanje, da bi novi proračun mogel znašati do \$200 milijonov.

To je precej grenka ugotovitev, saj so nam do sedaj zmeraj trdili, da bo prihodnji proračun manjši od sedanjega, na vsak način pa izpod \$200 milijonov. To še ni vse. V novem proračunu se bo zopet pojavil primanjkljaj, ki se mu z nobenim premetavanjem števil ne bo mogoče ogniti. Primanjkljaj bo tako velik, da administracija že misli na neke vrste nov davek, ki pa še nima pravega imena. Podoben naj bi bil davku na prirastke vrednosti, kot je v Evropi že marsikje v navadi.

Prirastek vrednosti lahko nastane na dva načina: ali da se blago obdelava in ima pri vsaki stopnji obdelave svojo novo vrednost. Razlika med novo in staro vrednostjo naj bo podlaga za davek. Vrednost lahko raste tudi s padanjem kupne moči denarja. Je torej splošen pojav. To naraščanje vrednosti se da tudi obdavčiti.

Obe vrsti obdavčenja imata skupno temno plat. Zelo težko je ugotoviti davčno osnovo, zato ta davek ni priljubljen v Evropi. Tudi pri nas ne bo. Nekateri politiki kot kongresnik Mills so proti njemu. Zato bo Nixonova ideja verjetno propadla že v kalii. Čaka nas torej dvojce: ali bomo imeli proračun s primanjkljajem ali pa novi davek, ki ga še ne poznamo. Je pa mogoča še tretja pot: da Kongres zmanjša izdatke. V tem ima že prakso iz 1. 1967-1968.

— Zmrzla morska voda je skoraj brez soli.

Novi grobovi

Joseph Poje

V torek zjutraj je v Womans bolnišnici umrl Joseph Poje s 5100 Hickory Dr., Lyndhurst, Ohio, star 78 let, rojen v Novem kotu, od koder je prišel pred 50 leti. Zena Frances je umrla 1. 1968, hči Julia pa pred več leti. Tukaj zapuša hči Lillian Vovk in 4 vnuka, v starem kraju pa 3 sestre in več drugih sorodnikov. Bil je član Društva Kristusa Kralja št. 226 KSKJ in Sv. Katarine št. 23 ZSZ. Delal je za New York Central Co. do upokojitve pred 13 leti. Pogreb bo v petek zjutraj ob 8.30 iz Zakraskovega pokopnega zavoda v cerkev sv. Vida ob 9. uri, nato na pokopališče Kalvarijski. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes zvečer ob 7. uri.

Forster G. Gruenwald

V torek zjutraj je v Holy Family Home umrl Forster G. Gruenwald s 6521 Bonna Ave. (po domače Greenie), star 60 let, rojen v Clevelandu. Tukaj zapuša ženo Jane in pastorko Janet Stamblesky. Pogreb bo v petek popoldne ob enih iz Zakraskovega pokopnega zavoda na pokopališče Lakewood Park. Truplo bo položeno na mrtvaški oder danes zvečer ob 7. uri.

Henry J. Tekancic

V ponedeljek je umrl 54 let stari Henry J. Tekancic s 25321 Zeman Avenue, Euclid, mož Josephine, roj. Barbo, oče Barbare Bolton, Henryja A. in Christine, stari oče Richarda Bolton, brat Rudolfa, Sylvie Knaus, Vere Perko, Augusta Perko in pok. Sophie Struna. Pokojnik je bil rojen v Clevelandu in je bil veteran druge svetovne vojne. Zaposlen je bil kot predelavec pri Chase Brass Corp. zadnjih 31 let. Pogreb bo iz Železovega pokopnega zavoda na E. 152 St. v petek ob 9.15, v cerkev sv. Viljema ob desetih, nato na All Souls pokopališče.

Mary Zalar

Po dolgi bolezni je umrla 79 let stara Mary Zalar, preje s 1190 E. 58 St., roj. Martincic v Cerknici v Sloveniji, od koder je prišla v ZDA 1. 1908, vdova po 1. 1950 umrlem možu Josephu, mati Josepha in Henryja, stara mati Henryja. Pokojna je bila članica ABZ št. 37 in SNPJ št. 5. Pogreb bo v petek ob 9.45 iz Železovega pokopnega zavoda

NIXON PODPISAL ZAKON O DAVČNI REFORMI TER ODLETEL NA POČITNICE

Predsednik je včeraj podpisal zakonski predlog o davčni reformi kljub ugovorom, ki jih je imel proti nekaterim določilom v njem, obljubil uravnotežen zvezni proračun za prihodnje leto, nato pa z družino odletel na počitnice v svoj dom v San Clemente v Kaliforniji. Tam bo predvidoma ostal kakih 10 dni.

WASHINGTON, D.C. — Zakonski predlog o davčni reformi je postal zakon, ko ga je predsednik R. M. Nixon včeraj podpisal. Prav tako je podpisal zakonski predlog o varnosti v premogovnikih in nakazilni zakon za narodno obrambo za tekoče poslovno leto. V ta namen je zakonjenih 69 milijonov dolarjev. Predsednik je izjavil po podpisu zakona o davčni reformi, da bo podvzel vse potrebne korake, da bo zvezni proračun v novem poslovnem letu, ki se začne 1. julija 1970, uravnotežen, to se pravi, da se bodo izdatki krili z dohodki. To je potrebno, če naj bo boj proti inflaciji uspešen.

Kako bo predsednik dosegel uravnoteženje v novem proračunskem letu, še ni gotovo. Nekateri mislijo, da bo zmanjšal izdatke, drugi napovedujejo uvedbo novega davka ali pa povišanje, oziroma podaljšanje obstoječih, četudi je predsednik pred časom izjavil, da nima namena predložiti podaljšanje 5-odstotne davčne naklade preko 1. julija 1970.

Zakon o davčni reformi bo postopno povečal osebni izvekte od dohodninskega davka od \$600 na \$750 v letu 1973 in pravico odpisa od sedanjih 10% ali največ \$1,000 na 15% ali \$2,000. Tudi to bo uvedeno postopno. Postopno bodo stopile v veljavo tudi nekatere druge olajšave. Petrolejske družbe sedaj ne bodo mogle več odpisati 27,5% od svojega dohodka za iskanje novih ležišč, ampak le še 23%, podjetja so izgubila pravico 7% odpisa na račun novih strojev in naprav.

V novi davčni zakon je vklju-

na E. 152 St., v cerkev sv. Jeroma ob 10.30, nato na Kalvarijski.

Nixon ostane v Kaliforniji kakih 10 dni

S predsednikom so odleteli na njegov dom v Kaliforniji žena, hčerka Tricia in predsednikova pomočnika Henry A. Kissinger in John D. Ehrlichman. Predsednik bo predvidoma ostal na svojem domu v San Clemente kakih 10 dni. Ta čas bo posebej posvetil proučevanju predloga za nov zvezni proračun, sestavljanju poročila o stanju Unije ki ga bo podal Kongresu in deni 22. januarja, pa seveda tudi drugim domačim vprašanjem in mednarodni politiki.

Predsednik je prvotno hotel odpotovati v Kalifornijo takoj po Božiču, pa je moral počitnice odložiti, ker ni bilo kongresno delo pravočasno končano. Posebno težavna je bila odločitev o zakonskem predlogu za davčno reformo. Predsednik je namreč preje Kongres svaril, da predloga ne bo mogel podpisati, če bo obsegal zmanjšanje dohodkov v taki meri, da bi bili v novih zveznih proračunih nujni primanjkljaji. Kongres je predlog tako spremenil, da bodo davčni dohodki letos in prihodnje leto celo večji, nato pa se bodo šele zmanjšali.

Zadnje vesti

PARIZ, Fr. — Včeraj je na vietnamski konferenci ameriški zastopnik P. Habib predložil imena pogrešanih ameriških vojakov v Vietnamu, da bi dal rdečim možnost, da povedo, katere od njih imajo v svojem ujetništvu. Rdeči so to označili za "grdo zvijačo" in seveda odklonili vsak odgovor. Sejo sta glavna rdeča zastopnika bojkotirala, ker ZDA še niso poslale "enakovrednega naslednika" H. C. Lodgeja.

SAIGON, J. Viet. — Zavezniška stran je začela 24-urno novoletno premirje, med tem ko se rdeči svojega 3-dnevnega premirja ne drže posebno natančno. Ze prvi dan je prišlo do več hudih spopadov, tekom katerih naj bi imeli rdeči številne izgube.

HAIFA, Izr. — Tu se pripravljajo na svočan sprejem petih bojnih čolnov, ki so od Božiča na poti iz Cherbourga v Francijo, kjer so bili "prodani norveški družbi". Izraelu bodo tri bojni čolni, ki bodo oboroženi z njegovimi lastnimi raketami vrste "Gabriel", doli pomorsko silo, ki bo približno enaka arabski. Arabski sosedje Izraela imajo skupno 13 sličnih bojnih čolnov, ki jim jih je dobavila ZSSR. Izrael jih bo imel 12, pa naj bi bili njegovi nekaj hitrejši in učinkovitejši.

Iz Clevelanda in okolice

RAZNAŠALCA IŠČEMO—

Uprava AD išče raznašalca za Pythias, Macauley, Arcade Ave., Ridpath, Trafalgar in Glencoe. Kličite 431-0628.

Vabilo—

V Baragovem domu, v sprednji dvorani, bo nocoj od osme ure dalje silvestrovanje tistega ožjega kroga prijateljev, ki so se že večkrat zbrali. Kdor se želi z njimi poveseliti in zajadrti v novo leto, je dobrodošel!

Poroka—

V soboto se bosta poročila ob enajstih dopoldne v cerkvi sv. Vida Miss Donna Arko, hčerka Mr. in Mrs. John Arko, 1171 Norwood Rd., in Mr. Kenneth Malensek, sin Mr. in pok. Mrs. August Malensek, 1094 Carver Rd., Cleveland Hts. Čestitamo in želimo vso srečo!

Zadušnica—

V nedeljo, 4. jan., ob petih pop. bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Franka "Lindy" Merharja za 40-letnico smrti.

Smrt v domovini—

Ga. Danica Chemas, 6612 St. Clair Avenue, je prešla iz Slovenije žalostno sporočilo, da ji je na Vinici v Beli krajini umrl oče Franc Stegne. Poleg omenjene je pokojnik zapustil na Vinici ženo in dva sinova, v Kanadi pa tudi dva sinova ter več drugih sorodnikov. Belokranjski klub izreka svoji članici iskreno sožalje.

Letna seja—

Gospodinski klub na Jutrovem ima v nedeljo, 4. januarja, ob dveh popoldne letno sejo v navadnih prostorih na Prince Avenue. Vse članice vabljene!

Nova tajnica—

Carniola Tent 1298 TM. ima novo tajnico, Miss Frances Tavar. Uradne ure ima v sobotah popoldne od 2. do 4. v SND na St. Clair Avenue.

Rokoborba—

V četrtek, na Novega leta večer bo v Arena nastop poklicnih rokoborcev. Med drugimi bo nastopil Lord Layton proti The Sheiku. Program vodi Pedro Martinez. Glavni nastop ob osmih!

Kres ima vajo—

Folklorna skupina Kres ima jutri, na Novega leta dan ob petih popoldne vajo.

Požigalec mošeje Rohan obsojen v umobolnico

JERUZALEM, Izr. — Trilansko sodišče je včeraj spoznalo Avstralca Denisa M. Rohana krivega zažiga mošeje Al Aksa v Jeruzalemu 21. avgusta letos, pa ga proglasilo za duševno bolnega in ga poslala v umobolnico.

Tekom sodne razprave je obtoženi D. M. Rohan, verski gorečnik, dejal, da se je smatral za orodje božje, za izbranca, ki naj obnovi judovski tempelj na kraju, kjer je nekdanj stal. Tam stoji sedaj mošeja Al Aksa.

M. H. Stans bo prvi zapustil Nixonovo vladu

WASHINGTON, D.C. — Prijatelji trgovinskega tajnika M. H. Stansa trdijo, da ne bodo nič iznenadeni, če bo Maurice H. Stans kot prvi zapustil vladu predsednika Nixona.

M. H. Stans je upal, da bo igral v vladi večjo vlogo, je pa potisnjen nekam ob stran. To ga dela nezadovoljnega in budi misli na morebiten izstop iz vlade.

Čudna francoska politika v arabsko-izraelski krizi

CLEVELAND, O. — Naša dežela in Anglija sta imeli v libijski državi vojaška letališča, ki so ob enem služila tudi za vezbanje pilotov. Prostor proti jugu od letališč je bil kot nalašč ugoden za tako šolanje. V letališča je bilo investirano dosti dolarjev in funtov, vse skupaj se je stopilo skoraj v nič z zadnjo revolucijo v Libiji. Tako naša dežela kot Anglija sta namreč sklenili, da letališča čim preje likvidirata, saj je bilo jasno že prvi dan revolucije, da jima bo novi revolucionarni režim kmalu onemogočil rabo letališč. Pa so prebrisane arabske glave hitro napravile načrt, kako izkoristiti opuščena letališča. Treba jih je obnoviti in držati v obratovanju. Za ta namen je potreben denar za nakup orožja in opreme za letališča. Francoska vlada je bila takoj pripravljena pomagati libijskim revolucionarjem do realizacije načrta.

Francoska pomoč je res izdatna. Dala bo Libiji toliko posojila, da bo Libija lahko

kupila 50 francoskih jet lovcev Mirage in 200 težkih tankov, pa še opremo za letališča. Tako se bo Libija zadolžila v Parizu za \$400 milijonov, plačala jih bo seveda lahko z dobavami libijske nafte. Vse te vesti so prišle iz Pariza. Libijska vlada trdi, da to ni res, toda tega ji ne verjamejo niti v Parizu. Z gospodarskega stališča ni dosti pripomb k temu poslu, tem več jih je pa s političnega.

Libija je mala država, ima komaj 2 milijona ljudi, pa še ti se ne kopljejo v bogastvu. Med sosedji ji je nevaren le Egipt, toda z Naserjem je novi režim v dobrih stikih, saj je Naser že na poti iz Rabata v Kairo pristal v Tripoliju in tam na hitro roko sklenil "obrambno" pogodbo z Libijo in Sudanom. Važna za Naserja je seveda Libija, Sudan je vključen le radi lepšega. Libija ima tisto kar Naserju najbolj manjka: dolarje, ki izvirajo iz izvoza nafte, sedaj pa še par vojnih letališč, ki jih je treba le še na novo o-

premiti, pa bodo lahko služila kot oporišča za letalsko vojno z Izraelom. Dolgo te naloge ne bo mogla izvrševati, kajti izraelska letala jih bodo bombardirala, k a d a r k o l i b o to sklenila izraelska vlada. Tu lahko stopi v akcijo Francija, ki se je obvezala, da bo vzdrževala letališča, seveda proti plačilu v naftnih dobavah, kolikor bodo naftna polja varna pred izraelskimi bombniki.

Če Izrael vključi po sili razmer Libijo v svoje operacijsko področje, je nevarnost za novo veliko vojno res pred vrati. Kako velika bi bila ta vojna, ne more nihče presoditi, kajti Moskva igra v arabski krizi dvolično vlogo, ki je do sedaj še ni mogel nihče razvozljati.

Tako stoji ostanek miru na Srednjem vzhodu pred novo preskušnjo, ki jo je ustvarila francoska politika. Pri tem je Francija članica odbora štirih velikih sil (poleg nje so še Amerika, Sovjetska zveza in Anglija). Zelo lahko je mo-

goče, da bo odbor radi tega prišel v hudo krizo ravno takrat, ko bi bila sloga v odboru najbolj potrebna.

Francija se izgovarja, da je sklenila pogodbo z revolucionarno Libijo iz preprostega razloga, ker bi jo drugače sklenila ta ali ona druga država. To drži, ne smemo pa pozabiti, da sta tudi Amerika in Anglija šli v investicije v Libijo prav s podobno utemeljitvijo: če ne bosta podprli kralja Idrisa, ga bo pa Moskva.

Da je bilo to stališče zgrešeno, se je sedaj pokazalo. Zgrešeno je radi tega, ker Franciji ne moreta Amerika in Anglija ničesar očitati. Sebičnost je pred leti gnala našo in angleško politiko v Libijo, sebičnost goni sedaj francosko politiko na podobno taktiko. Zato ne more naša diplomacija delati drugega kot molčati in čakati, da bo Francija dobila za svojo politiko enak obraz, kot sta ga sedaj obe anglosaksonski državi. Tudi to bo še prišlo, morda hitreje, kot mislimo.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Avenue — 431-0628 — Cleveland, Ohio 44103

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Managing Editor: Mary Debevec

NAROCNINA:

Za Združene države:

\$16.00 na leto; \$8.00 za pol leta; \$5.00 za 3 mesece

Za Kanado in dežele izven Združenih držav:

\$18.00 na leto; \$9.00 za pol leta; \$5.50 za 3 mesece

Petkova izdaja \$5.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:

\$16.00 per year; \$8.00 for 6 months; \$5.00 for 3 months

Canada and Foreign Countries:

\$18.00 per year; \$9.00 for 6 months; \$5.50 for 3 months

Friday edition \$5.00 for one year

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO

No. 83

No. 251 Weds., Dec. 31, 1969

1970: leto slepih ulic!

Zarodki za slepe ulice, ki nas obdajajo od vseh strani, izvirajo pravzaprav iz prejšnjih let, le opazili jih nismo, pa tudi nismo hoteli, ker so nam bile neprijetne. Kdo bi se slepih ulic veselil, saj nam delajo samo preglavice, ki se iz njih ne znamo pomagati. Imajo jih dosti vsi narodi, mali in veliki, vse stranke, male in velike. Brez njih ni tudi naša dežela.

Ubadamo se na primer z usodo vojskovanja v Vietnamu, pa ne vemo, kako bi ga končali. Načrtov je dosti, toda nobenemu ne verjamemo, vemo pa za vir slepe ulice. Za nas je vojna v Vietnamu po svojem bistvu nekaj novega, česar se nismo preskusili. Je to tipična moderna državljanska vojna, kjer se glavni boji odigravajo na političnem in ne na vojaškem področju. Mi smo dolga leta iskali odločilne spopade v bitkah in še danes nismo do dna spoznali, da je treba najprej dobiti politično bitko pri vietnamskem prebivalstvu, potem šele bi se mogli uspešno boriti na vojaških frontah. Vsega tega ne razumemo, od tod naša stiska, od tod naša slepa ulica. V podobni zagati smo v domači politiki glede draginje. Vemo, kako jo je treba učinkovito preganjati, pa nimamo za to potrebnega političnega poguma in ga tudi ne vidimo na obzorju. Zato tudi ne vemo, kdaj in kako se bomo izklopali iz draginje.

V sličnih položajih so tudi drugi narodi in države. Sovjetska zveza ne ve, kdaj in kako se bo mogla pomiriti s Kitajsko. Prizna to s sklepom, da bo začasno skušala urediti trenja ob sibirski meji. Glavni spor ostane še odprto vprašanje. Ima zmeraj večje težave s svojimi sateliti, ki se ji zmeraj bolj upirajo. Upirajo se tudi preprosti ruski ljudje. Ne potegujejo se za politične pravice, ker vedo, da jih ne bodo dobili. Ako bi jih dobili, bi to pomenilo konec komunizma. Hočejo imeti svoje človeške, narodne, socialne in gospodarske, pa tudi kulturne pravice. Sovjetski režim to ve, pa se boji posledic: ako da te pravice, bo pritisk za politične tem hujši.

V podobnem položaju je rdeča Kitajska. Tovariš Mao je podrl stebere ne le kitajskega naroda, ampak kitajske družbe sploh s tem, da je razkrojil kitajsko družino. Kitajski narod je s tem postal le ljudska množica, ne pa organizirana narodna skupnost, ki ji nobena kulturna revolucija ne more nadomestiti zgubljenega družinskega življenja. Mao je tako spravljal svoj komunizem v slepo ulico, ki iz nje zastoj išče izhoda. Ker ga ne najde, se je spustil s Sovjetsko zvezo v spor, da zamegli krizo v lastni domovini, pozornost ljudi pa obrne proti staremu svražniku: ruskemu narodu. To je le poglabilo kitajsko slepo ulico.

Tako imajo tri največje politične sile sodobnega sveta vsaka svojo slepo ulico, vse druge manjše države in manjši narodi imajo zopet svoje. Nemški narod ne ve, kako bi prišel do narodne edinosti. Ovirajo ga pri tem ne samo interesi komunizma, ampak tudi malo opaženo dejstvo, da nemški narod ni samo razdeljen v dve državi, ampak da se v njem razvijata tudi dve vrsti miselnosti, ki jih trenutno zakriva le hrepenenje po narodni skupnosti. Če pride do nje, bosta pa obe miselnosti prava šiba božja za Nemce, ki vse to deloma že uvidevajo, pa tega nočejo priznati, ker mislijo, da bi tako priznanje oviralo njihove težnje po narodni združitvi. Francija se ubada z gospodarskimi težavami, ki jih je podedovala od režima De Gaulle. Jih skuša ublažiti s starimi metodami, pa pri tem nima sreče, kar vodi vso njeno zunanjo politiko v slepo ulico.

Arabski svet se kar potaplja v svoji slepi ulici. Ve, da vojaško ne more premagati Izraela v doglednem času in da lahko pride do zmage le s čisto politiko: za svoje cilje mora pridobiti svetovno javnost in podporo velikih držav. Teh ciljev ne more doseči. Generalni tajnik Tant je imel prav, ko je govoril o "stoletni" vojni med Arabci in Izraelom.

Vsa Afrika in Južna Amerika sta prava konglomerata slepih ulic. Niti ena država na obeh kontinentih ni brez njih. Ker je nestrpnost, si ne zna drugače pomagati kot z večnimi revolucijami, ki odpravljajo ali vsaj skušajo odpraviti nekatere slepe ulice, zato pa odpirajo vrata deseterim drugim. Približno 10% vseh afriških in latinskih držav se stalno nahaja v revolucionarnem stanju ali pa na njegovem robu. Če odpade ena država, pride na njeno mesto hitro druga.

Slepe ulice so neprijetna stvar, toda politiki tudi koristijo na svoj način. Dokazujejo narodom in državam, da niso vseomogočne, da je najboljša zanje, ako prikrajaajo svoje ambicije svojim silam in zmoglostim. Najboljše sredstvo za tako spoznanje je sprememba miselnosti. To je že koristilo tudi Ameriki. Zadnja leta je začela spoznavati, da ne more biti vsemu svetu vse in takoj je odbadlo za nas veliko številno težkih političnih problemov. Kdo v Ameriki se še resno briga za politične komplikacije v Afriki, kako trezno

gledamo na krize v arabskem svetu, kako hladno presoja-mo stike z Latinsko Ameriko! Vse to nam je omogočila sprememba miselnosti.

Do spremembe miselnosti nas je pripravil čas. Je napluskal na nas toliko življenjskihkušenj, da smo postali pametnejši. Je to lahko napravil, ker je vseomogočen. Nad njim je le še vseomogočni Bog. Tudi on rabi čas, da z njegovo pomočjo spravlja človeški rod na pravo pot. Njemu bodi izrečena globoka hvaležnost, da pri tem ni prezrl naše domovine. Kadar smo ravno na tem, da napravimo veliko narodno neumnost, pa nastopijo okoliščine, ki zavrejo naše nakane. Okoliščine spravi na vrh zopet le čas, ki za njim stopi njegov vseomogočni Gospodar. Zato se ob novem letu spomnimo tudi na to, da Bog ni samo gospodar človeškega rodu, ampak da tudi gospodari nad časom. Obrnil ga bo tako, obračal ga bo tako, da se bomo lahko izmuznili iz marsikatereslepe ulice, ki se sedaj nahajamo v njej. Velikokrat končujemo svoje molitve z besedami: na vekov veke. Žal prevečkrat ne mislimo, kaj govorimo. Ker je Vseomogočni tudi usmiljen, nam take spodrsrljaje tudi odpušča.

Vse to polni z optimizmom naše voščilo: srečno novo leto vsem, ki se zavedajo pomena časa in vloge, ki mu jo je namenila božja Vseomogočnost.

I. A.

BESEDA IZ NARODA

Smrt uglednega rojaka prof. Ivana Prijatelja v Argentini

CLEVELAND, O. — Te dni smo dobili sporočilo, da je umrl v Buenos Airesu v Argentini 21. decembra, dan potem, ko je v krogu svoje družine slavil zdrav in še trden 80-letnico rojstva, nekdanji ravnatelj učiteljskega v Ljubljani prof. Ivan Prijatelj. Pokojni je bil rojen v Gori nad Sotražico in je po končani klasični gimnaziji v Ljubljani študiral prirodoslovne vede na Dunaju. Moral je pred zaključkom študija v prvo svetovno vojno, najprej v Italijo, nato v Galicijo. Vrnil se je preko Srbije leta 1919. Študije je končal v Zagrebu in dobil svoje prvo profesorsko mesto po vojni v Kočevju. Od tam je bil prestavljen na klasično gimnazijo v Mariboru, nato na novo ustanovljeno realno gimnazijo kot njen ravnatelj. Leta 1939 je bil prestavljen v Ljubljano kot ravnatelj učiteljskega.

Pokojnik je imel 9 otrok. Eden od njih, dr. Franček je izseljeniški duhovnik v Nemčiji, hčerka Vera je karmeličanka, dr. Marija zdravnica v Vietnamu, hčerke Kristina, Olga in Alenka so poročene, na domu pri očetu sta živel sin Jože in hčerka Terezika. Pokojnik je bil pošten in vnet narodni delavec, trden katoličan, pogost govornik in predavatelj v slovenskih katoliških organizacijah in drugod.

K večjemu počitku so ga položili po pogrebnim sv. maši, ki jo je opravil msgr. A. Orehar v far-

ni cerkvi v Villa Adelina. Ta je tudi vodil pogreb na pokopališče Boulogne Sur Mer pri Buenos Airesu. Na grobu se je od njegovega poslovl v imenu rojakov, prijateljev in stanovskih tovarišev dr. Tine Debeljak.

V Euclidu je pokojnik zapustil svakinjo Marijo Prijatelj, nečakinjo Marijo Kocjan in Stefo Kocjan. Naj počiva v miru božjem v Argentini, daleč od rodne zemlje, ki jo je tako ljubil in od koder se je moral umakniti pred komunističnim nasiljem.

Družini in vsem sorodnikom pokojnika iskreno sožalje!

V. L.

Božično pismo iz Zambije

LUSAKA, Zam. — Dragi prijatelji, božični prazniki so nas spet združili v praznovanju vse se skrivnosti Odršenja. Mi misijonarji smo prejeli veliko voščil z vseh strani, še posebej iz ZDA in Kanade. Svojim prijateljem, katerih naslove imamo, smo poslali za Božič 2. številko našega lista "Iz sončne Zambije". Mg. Stanko Rozman je priredil pesmico, ki jo poje ob spremljavi bobna Afrikanček in z njo pozdravlja svojega in našega Odršenika. Pesmico smo prinesli na 1. strani željo, da se ob teh svetih praznikih naši prijatelji spomnijo na milijone mladih Afrikančev, ki z enako vero kot mi poklekujemo pred jaslicami.

Kaj pravim? Z enako vero? Da, to je res, da je vera enaka, toda včasih se mi pa le zdi, da je v veri Afrikančev-katoličanov

veliko več preprostosti in neposrednosti kot pri nas "starih" kristjanih. To sem občutil, ko sem pred Božičem spet krstil večjo skupino odraslih — bilo jih je 69 — naš dar Cerkvi za Božič. S kako globoko, preprosto vero so sprejeli krst; kako so bili srečni, sproščeni, olajšani. In pripravili smo prvo sv. obhajilo — v belih oblekah in s svečami v rokah, kot je naša naveda. Več kot sto prvoobhajancev smo darovali Cerkvi.

Radi bi se zahvalili vsem, ki so se spomnili za Božič na brate in sestre v misijonskih deželah. Posebej bi rad omenil prijazno pisemce, ki ga je poslala k nam v Matero dijakinja Anica Pajk iz Toronto. Takole je med drugim napisala:

"Vsak Božič osmi razred na naši šoli stori kaj dobrega za misijone po svetu. Letos smo prodajali pecivo in naredili sve-te kipe za misijone. Glavni del dohodka, ki smo ga imeli od te prodaje, smo poslali sirotam v Biafro. Zdaj pa organiziramo "Božično košarico". Vsak in vsaka naj bi prinesel, kolikor največ more, konzervirane hrane. To bomo darovali onim, ki niso tako srečni, da bi imeli vsega v obilju v božičnih praznikih." — Anica, hvala ti, za Tvoja lepa prizadevanja! Ko bo v vseh naših ljubeznih, bo svet lepši, srečnejši!

Na Silvestrovo se bomo slovenski in hrvaški zambijski misijonarji zbrali v Materu. Spomnili se bomo tudi vseh svojih prijateljev, sorodnikov in znancev, dobrotnikov in dobrotnic. Bog Vas živi vse! Bog naj nas tudi še naprej povezuje v veliko svoj dobro božjo družino ter naj nas spremlja s svojim blagoslovom!

J. Jože Kokalj, S.J.
Matero Parish
P. O. Box 3243
Lusaka, Zambia
Afrika

Božičnica Triglava

CLEVELAND, O. — Naš zbor je obhajal 18. decembra božičnico. Povabili smo vse člane in družine, da bi se v prijetni družbi povezali trdnješe in okrepli družabno stran življenja, brez katere ne more nobena organizacija v sedanjih razmerah prav napredovati.

Na božičnico je bilo razdeljenih tudi več daril. Dobili so jih: Frank Culkar, Eddie Kenik (ta je poklonil \$5 v blagajno zbora), Frank Culkar (dal v zborovo blagajno) in Vlasta Radišek.

Prisrčna hvala vsem za prispevke!

Vsemu članstvu Triglava in njegovim prijateljem ter pod-

pornikom, pa tudi vsem drugim rojakom in rojakinjam srečno novo leto!

Anna Jesenko

Seja Kluba upokojencev v Euclidu preložena

EUCLID, O. — Seja euclid-skih upokojencev bo drugi četrt-tek v januarju namesto prvi, ker na prvi četrttek pade Novo leto. Torej seja bo v četrttek, 8. janu-aria, ob 2. popoldne v navadnih prostorih. V februarju in pozne-je bodo seje zopet prvi četrttek. Prosim, vzemite to na znanje in pridite!

L. P.

Cvetka hvaležnosti na grob dr. Kreka

LEMONT, Ill. — Solske sestre tudi spadamo med tiste, ki veli-ko dolgujemo rajnemu dr. M. Kreku.

V domovini je pomagal naši materi Tereziji Hanželič z nasveti, ko se je borila za obstane učiteljskega v Mariboru in ko so zidali dr. Krekovo gospodinjsko šolo v Šiški. Kadar je m. Te-rezija prišla v Ameriko na vizi-tacijo, se je vedno oglasila pri dr. Kreku in se veselila njegovega obiska, ki ga je kdaj napo-vedal.

Ko smo pred 14 leti zidali našo srednjo šolo v Lemontu, smo bili v enaki tiski za denar, kot smo sedaj, ko skušamo po-staviti Dom za onemogle. Ker smo vedele, da je dr. Krek vplivna oseba in da rad ustreže, smo ga prosile, naj nas on pri-poroči slovenski javnosti. Rad se je odzval prošnji in napisal lep članek v Ameriški Domovini in v Glasilu KSKJ. Naj mu Bog povrne z večnim življenjem za vse, kar je storil za posameznike, za nas in naš slovenski na-rod.

Solske sestre

Letna seja Federacije klubov slovenskih upokojencev

CLEVELAND, O. — Federa-cija klubov slovenskih upoko-jencev je obdržala svoje letno zborovanje v petek, 19. decem-bra 1969, v Slovenskem domu na Holmes Avenue. Predmet se-je je bil — pregled tekočega de-lovanja, ugotovitev aktivnosti posameznih klubov, revizija pravil in volitev novih uradni-kov.

V federaciji je sedaj poveza-nih sedem klubov, skupno z nad 1.500 člani. Zadnja dva kluba sta pristopila iz Girarda in Barber-tona. Barbertonski klub je bil prvič zastopan na seji Federa-cije z zastopniki: Louis Arko, Ma-ry Sustaršič, Anton Okolish in Mr. Walter.

Sejo je vodil doprinosen in e-nergičen predsednik Krist Sto-kel, kateri je najprej podal sli-ko tekočega delovanja, poudaril pomen Federacije in poročal o zelo uspešnem skupinskem izle-tu v staro domovino, pri kate-rem je bil glavni pogon in središ-če on sam, kot o uspešnem skupnem pikniku na SNPJ far-mi, kjer so upokojenci prihiteli z vseh štirih strani Ohia in tudi od drugod in v družabnem sožit-ju slavili medsebojno zvezo. Po-ročal je, da je bil poslan zastop-nik na zborovanje Senior Citi-zen v Washington kot tudi na lokalne sestanke, odposlano je bilo več resolucij o potrebi zbolj-šanja socialne in zdravstvene za-ščite na vladne predstavnike in odposlana je bila tudi resoluci-ja za prenehanje te nečloveške vojne v Vietnamu.

Zastopniki posameznih klub-ov so podrobno in obširno po-ročali o njih delu, začetkih v dobrobit ostarelih, za njih raz-vedrilo in vedrejšje dni. Sami so prirejali izlete v različne kraje, imeli razne priredbe, predstave, balcanje in drugo dnevno raz-vedrilo. Opozarjali so tudi z re-

solucijami o potrebi izboljša-nja socialnih uredb in zvišanja socialnega zavarovanja. Sedanji obetani povišek 15% socialnega zavarovanja, za uresničenje gre kredit tudi upokojencem.

Seja je določila za prihodnje poletje izlet ali piknik na ADZ izletniške prostore.

Pri volitvah v upravni odbor so bili izvoljeni sledeči: Pred-sednik Krist Stokel, 1. podpreds. Anton Perušek, 2. podpreds. Louis Arko, taj. Joseph Okorn, blag. Andrew Bozich, zapis. John Trček. Nadzorniki: Louis Dular, Jožko Jerkič in Leo Polj-sak, svetovalec William Kenick.

L. P.

IZ NAŠIH VRSI

Gary, Ind. — Spoštovani! Pri-lagam denarno nakaznico 18 do-larjev, kot poravnavo za Ame-riško Domovino za prihodnje le-to in dva dolarja za tiskovni sklad.

Strinjam se s starejšimi slo-venskimi izseljenci, da nam je časopis Ameriška Domovina ze-lo potreben in da je tudi zelo priljubljen.

Meni se pa zdi, da bi bilo ze-lo potrebno sodelovanje mlajše-ga rodu pri časopisu. Zeleti bi bilo, če bi uredništvo in uprava Ameriške Domovine skušalo na kakšen način pritegniti in pridobi-ti sodelovanje mlajše sloven-ske inteligence v večjem obsegu kot dosedaj. Ako bi dosegli to, bi se Ameriški Domovini prikazala lepša bodočnost.

Srečno novo leto želim ured-ništvu in upravi lista, vsem mo-jim prijateljem in vsem bral-cem!

Stanko Mrak

Cicero, Ill. — Cenjeni upravi Ameriške Domovine! V prigribu tega pisma pošiljam ček za \$18 za enoletno naročnino in \$2 za tiskovni sklad. Ameriško Domo-vino v redu prejemam. Iskreno pozdravlja

Ivan Drčar

Lake City, Mich. — Spoštova-no uredništvo! Priloženo Vam pošiljam ček za celoletno naroč-nino.

V Ameriški Domovini je res dosti za brati. Zelo želim, da bi list dobil veliko dopisnikov, ki bi naročali novice iz krajev, kjer živijo, saj nas te skoro najbolj zanimajo, čeprav tudi splošne svetovne novice tudi radi bere-mo.

Uredništvu, upravi in vsem naročnikom lista voščim srečno in veselo novo leto in dosti sre-če pri izdajanju. Z odličnim pozdravom!

John Stih

Cleveland, O. — Cenjeno ured-ništvo in upravnništvo! Priloženo pošiljam ček za naročnino Ame-riške Domovine.

Hvaležen sem Vam za vse u-sluge, ki sem jih bil deležen v preteklosti.

Vsemu osebju pri Ameriški Domovini želim srečno, zdravja polno novo leto 1970.

Joseph Trebec

Tretja največja islamska država

NEW DELHI, Ind. — Po šte-vilu prebivalstva je največja is-lamska država na svetu Indone-zija, za njo Pakistan in Indija. Indija naj bi prvotno objela le vse hinde v nekdanjem Indij-skem cesarstvu, med tem, ko naj bi bili muslimani združeni v Pa-kistanu.

Sedaj živi v Indiji okoli 45 milijonov muslimanov, torej manj kot v Indoneziji (okoli 110 milijonov) in v Pakistanu (oko-li 105 milijonov), pa več kot v Egiptu (okoli 35 milijonov) in v katerikoli drugi državi sveta.

Predvsem železnice

Železnice prepeljejo nekako 80% vsega premoaga v ZDA iz rudnikov do potrošnikov.

ANSAMBEL VANDROVCI — Gornja slika predstavlja godbenike ansambla "Vandrovci", ki bodo igrali na letošnjem silvestrovanju v Slovenskem domu na Holmes Avenue, to sredo, 31. decembra 1969, in vas bodo z lepimi in veselim melodijski pospeji v novo leto 1970. — Spredaj: Frank Vidmar, trompeta; Janez Znidaršič, klarinet; zadaj: Lojze Petelin, boben; Tone Ovsenik, bariton; Peter Jančar, harmonika; Ivan Zupan, kitara. Z ansambлом običajno nastopata tudi slovenski pevki ga. Justina Ovsenik-Zorman, sopran, in gdč. Cvetka Ovsenik, alt.

KRIŽ NA GORI

LJUBEZENSKA ZGODBA

Spisal: Ivan Cankar

Klanec se je izlil v široko belo cesto, na obeh straneh so cvetli kostanji. Že se je svetil izza vrta beli farovž. Mate se je zamislil in je strnil obrvi.

"No, bilo je!"

Toda šla nista mimo farovža in tudi ne po veliki cesti mimo gosposkih hiš; krenila sta na bližnjico, naravnost preko polja, mimo skednjeve in kozolcev. Pot se je pričela kmalu spet zlagoma spenjati v klanec, fara je bila za njima, le še osamljene, nizke koče so bile raztresene po brdu in časih ju je srečala stara, sključena ženska, ki je z molkom in molitvenikom v roki hitela v cerkev. Pogledala je zlovoljno izpod obrvi, postala je še morda, gledala za njima ter stresla z glavo.

"Otroka sta še — Bog jima greh odpusti!"

Na fari je zazvonilo z velikim zvonom; poklicalo je Hanco.

"Zdaj je pač treba, da se vrneš..."

Pot je vodila v gozd; že je sumelo pred njima visoko se je dvigal temni zid.

"Pisal ti bom, Hanca..."

Glas mu je bil hripav, grlo se mu je bilo stisnilo.

"Zvonilo je šele drugič, do gozda pojdem z tabo."

Stopala sta počasi, nenadoma so bile obema noge težke in okorne. Toda gozd jima je prihajal naproti čudovito hitro, že sta čutila v obraz njegovo hladno sapo. Iz gozda je lila senca daleč v travnike, pot se je vila v mrak. Na oni strani, vse nad poljem, nad farno, nad holmi pa je sijalo sonce. In ko sta gledala dol, v žarko pomladansko svetlobo, obadva žalostno osamljena, sta občutila v istem hipu: vse tuje, nedosežno...

Podala sta si roko, stala sta mirno, nista si upala pogledati drug drugemu v obraz, dasi so hrepenele oči; da bi se srečale, bi se zasolile v istem trenutku in srce bi upadlo.

"Pisal ti bom vsako nedeljo... Zbogom, Hanca!"

Roke so se izpustile, omahnile so počasi in počasi se je okrenil Mate. Stopil je, toda bil je truden in postal je po drugem koraku. Hanca je potisnila molitvenik k prsim in se je napotila; toda postala je po drugem koraku. Komaj za hip so se srečale oči in so se povesile. Zasumelo je nad njim visoko bukovje, pot se je izgubila v mrak; še senca ob ovinku, na jasi, zašustelo je še listje pod korakom, razkrhnila se je veja — in nikogar več; tam je gozd, teman in velik, zamolklo šumeč do obzorja...

Hanca se je vračala v dolino. Tam pod njo, do hriba in na oni strani do bleščeče, neizmerne ravni, do neba — vse sama luč. Neskončna se ji je zdela pokrajina, ne premeril bi je človek, če bi hodil noč in dan. Tuja in sovražna ji je bila v svoji lepoti in neizmernosti.

Tretjikat je zazvonilo na fari in Hanca je hitela. Pot je bila zdaj dolga in pusta; da bi ne hodila mimo samotnih kozolcev in skednjeve, je zavila na veliko cesto. Ali tam so jo srečavali in prehitevali neznan ljudje, časih se je ozrla nanjo neprijazno oko. Stopil je iz hiše gosposki človek, postal je na pragu, gledal je za njo in se smehljal. Prišli so ji nasproti fantje in so šli mimo.

"Ta je iz Globeli!"

Čutila je, da so se ozrli za njo in pospešila je korake. Tam je bila cerkev, velika in ponosna; visoke kamenite stopnice so vodile do obokanega vhoda; vrata so bila odprta na stečaj; cerkvenik je prižigal sveče pred velikim oltarjem. Pod stopnicami so stali fantje v gručah; Hanca je povsila glavo in je hitela mi-

mo. Tudi iz gruč je zaklical nekdo:

"Ta je iz Globeli!"

"Na čelu mi je zapisano!" si je mislila Hanca in obšel jo je čuden, čisto nov in nerazumljiv čut: komaj zavedna, uporna ljubezen do samotne, temne globeli, do polrazpale cerkve podružnice, do tistih ljudi, mrkih in neprijaznih, ki žive tam za hribom, v globoki odprti raki in ki sovražijo to svetlobo, razlito čez belo farno, čez pisano cvetočo pokrajino.

Molila je z ustnicami, srce, težko in žalostno, pa ni molilo. Daleč so bile misli, na tisti poti, ki vodi iz svetle doline v senco in mrak. Zamolklo šumi gozd, toda njegova pesem prihaja iz velike daljave, že pojemajoča, nerazumljiva; drevje stoji mirno, ne gane se list. Mlad popotnik roma skozi gozd, čulo na rami, popotno palico v roki. Na desno in na levo se vije pot — kdaj ji bo konec? Hodi popotnik in malodušnost je segla v njegovo srce. Truden je že, noge so vse razbolele, in komaj se je bil napotil. Tako je še daleč — kdo ve, če dospe kdajkdo ve, kje je cilj? Naslonil se je na bukvo, omahnile so roke ob život, globoko se je sklonila glava... Kaj ne bi rajši nazaj, tja v tihno, samotno globel, kjer ni širokih cest, ne neizmernih ravnin, ne prostranih gozdov? Mirno bi spal tam; kamor seže pogled, seže roka; nikjer nedosežnih ciljev, v megli trepetajočih, v meglo vabečih... Že se je okrenil popotnik, že je stopil korak; toda zdrznil se je in se zdrnil. O Bog — in šele nastopil sem to pot!" Šel je dalje skozi gozd, vključen, z dolgimi, trudnimi koraki in tudi misli njegove so bile trudne in nevesele.

Hanco je zbolelo srce.

"Vrni se, popotnik!"

"Zakaj sem ga pustila na pot? Samo za roko bi ga bila prijela, pogledala mu samo v oči, pa bi se bil vrnil. Ali pognala sem ga v svet, plahega in čisto samega, zato ker ga nisem ljubila..." Globoko na molitvenik je klonila glava in oči so se orosile... Ostala je v cerkvi, dokler ni pogasil cerkvenik sveč pred oltarjem. Cerkev je bila prazna, le pred velikim razpelom poleg stranskega oltarja so klečale ženske. Hanca se je napravila, neutolažena vsa plaha, osamljena. Zunaj jo je pozdravilo sonce, plamenče sredi neba; vsa fara se je lesketala v beli svetlobi; toliko je bilo luči, da je napolnila vso dolino do vrha ter se razlivala kakor silno šumeča reka v ravan.

Hanco je bolela ta svetloba, hitela je, da bi ji ubežala. Vsi drugi, ki so se vračali v globel, so bili že visoko na hribu, skoro že na vrhu zbleščala se je časih rdeča ruta, pisano krilo je vzplamtelo v soncu. Dospeli so do vrha, zazibale so se sence in so utonile. Nebo, tako žareče je bila prav tam medleje in hladneje, kakor da bi segale težke večne sence iz globeli prav do neba. Tiste sence, tako temne, nevesele, in tako prijazne...

"Zakaj si šel, Mate? Kaj bi se ne vrnil rajši, da bi šla zdaj v hrib, tako počasi, roko v roki, ljubezen v srcu? Ti me nisi imel rad, Mate! Kaj nisi videl, da sem ti prigovarjala: 'Ostani!' ko so govorile moje ustnice: 'Pojd!' — Samo v oči bi mi bil pogledal, pa bi se nasmehnili in bi se vrnil..." Tako lepo je tam do li, Mate!"

Dospela je na vrh in hlad iz globeli ji je pobožal lica. Tam ni bilo sonca; blesta svetloba je dremala na hišah, na sivem zvniku; a vsa globel je spala v mraku, razprostiralo se je v tih senci veliko samotno pok-

VESTI IZ SLOVENIJE

Zopet jim je manjkalo toka

Letošnjo jesen je bilo v vsej državi zopet hudo pomanjkanje električnega toka. Tovarne so morale omejiti delo ali pa ga kar ustaviti. To se je na primer zgodilo v Kidričevem, nekdanjem Strnišču, kjer pridobivajo aluminij. Za to je potreba izredno veliko elektrike. Na splošno je bilo v Sloveniji v pogledu oskrbe z električnim tokom še najboljše, dokler seveda ni prišlo jesensko deževje in poglalo hidroelektrarne zopet v tek.

Ko je elektrike manjkalo, so se pripravili v vseh republikah in seve tudi v zvezni skupščini o vzrokih in krivcih. To ni maral nihče biti, vsemu naj bi bilo krivo vreme, saj "ni bilo 50 let jeseni take suše kot letos". Nepriestranski poznavalci položaja, ki si upajo resnično povedati, trdijo, da so hidrocentrale porabile vse vodne rezerve v pripravljenju, da bo itak skoraj dež napolnil zbirna jezera. To so delale v soglasju z elektrogospodarskimi skupnostmi, ker je tok vodnih elektrarn cenejši od onega kaloričnih. V Sloveniji so imeli težave še zaradi tega, ker kalorična elektrarna v Trbovljah ni bila pravi čas gotova za redni obrat. Vzrok temu naj bi bili iz Poljske dobavljeni stroji in naprave, ki se niso izkazali za najboljše.

Čuden šport

Ljubljanski nogometni klub Olimpija je v prvi ligi letos igral skrajno slabo in je bil na tem, da ga potisnejo iz 1. lige. Tako se je njegov zastopnik Anton Franič lotil iskanja druge poti do zmage v tekmi s Sarajevom, ki naj bi Olimpiji zagotovila obstanek v 1. ligi. Pred tekmo je ponudil vratarju sarajevskega nogometnega kluba Mufitiču visoko nagrado, če spusti skozi vrata nekaj golov in tako omogoči Ljubljančanom zmago ali vsaj neodločen izid tekme. Ta je vso reč prijavil oblastem in slovenski šport je za eno sramoto bogatejši. Ljubljanska Olimpija je tekmo v Sarajevu izgubila s 4:1.

V Ljubljani odpovedali Hrvat

Svoboda tiska v Jugoslaviji je nekaj posebnega. V zakonu je še kar precejšnja, toda partijski posegi jo omeje, kadar in kjer

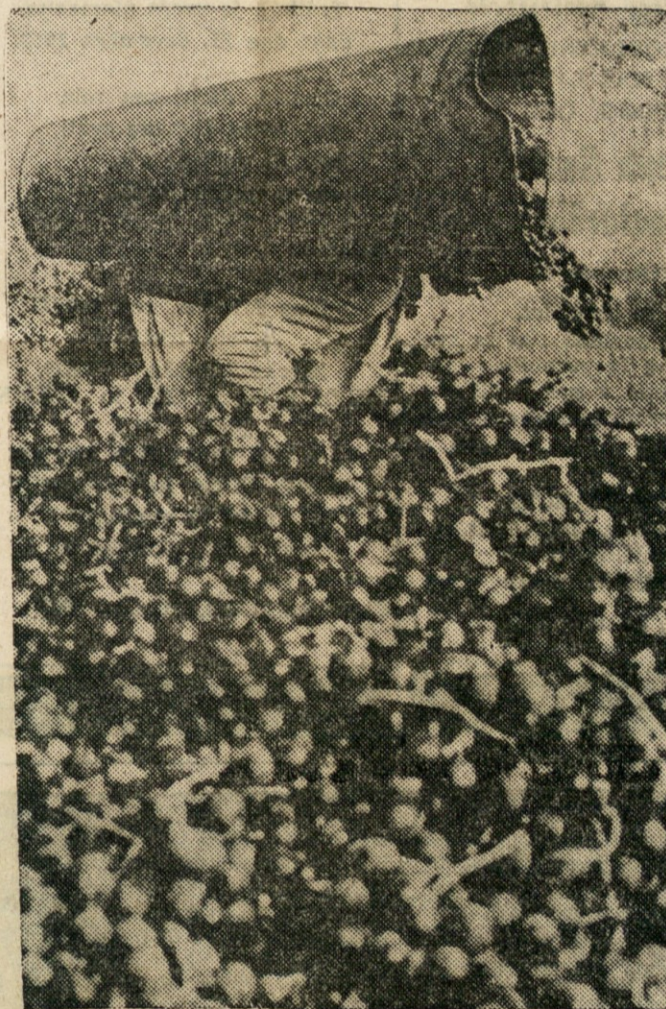
pališče. Tam zadaj, iz doline, iz ravni, je pela in zvonila svetloba sama; iz globeli ni bilo glasu.

(Dalje prihodnjič)

smatra Partija to za potrebno. Tako je CK hrvaških komunistov naročil svojim ljudem, da so odpovedali tiskanje Hrvatskega knjižnega lista v Zagrebu. Ta je šel v Ljubljano in se dogovoril za tiskanje s tiskarno Ljudske pravice. Hrvaški komunistični vodniki so namreč Hrvatski književni list obdžili "izrazito nacionalističnega in antisocialističnega" pisanja. V Ljubljani tega uradno niso vedeli. Ko je partijski pritisk dosegel tudi Ljubljano, je "delavski svet" "Ljudske pravice" pogodbo s Hrvati enostavno odpovedal. Skupnost samostojnih pisateljev v Zagrebu, ki Hrvaški književni list izdaja, je zagrozila s tožbo, ki pa se je v Ljubljani ne boje, ker so prepričani, da jih bo osrednje partijsko vodstvo odločno podprlo.

Uradno praznovanje 50-letnice univerze

V Ljubljani so od 8. do 12. decembra uradno praznovali 50-letnico obstoja slovenske univerze. Pred poslopjem fakultete za elektrotehniko so postavili spomenik Juriju Vegi, pred poslopjem univerze spomenik Josipu Plemlju. Odprta je bila tudi posebna priložnostna razstava izdanih zbornikov na 700 straneh o univerzi kot celoti in njenem delu skozi 50 let in dve po-

DOBER PRIDELEK — V Zahodni Nemčiji je grozdje sijajno obrodilo in lepo dozorelo. Trdijo, da bo letnik 1969 izredno dober. Na sliki vidimo trgača, ko stresa grozdje iz brente.

ZGODNJE-AMERIŠKI SLOG — Na sliki vidimo notranjost John Quincy Adamsove dvorane v Državnem tajnistvu, ki so jo nedavno obnovili v zgodnje-ameriškem slogu.

sebnih publikaciji, ena opisuje življenje in delo univerzitetnih profesorjev in njihovih sodelavcev, druga pa prinaša vse dizertacije ljubljanske univerze in drugih znanstvenih ustanov v Ljubljani.

Zvezni proračun za 1970

Zvezni proračun za leto 1970 predvideva 12 bilijonov dinarjev izdatkov (\$1=12,5 dinarjev). Od skupne vsote pojde 8,4 bilijonov za narodno obrambo, 1,5 bilijona za nezavite republike, ostalo pa za finansiranje diplomacije in zvezne uprave.

V razpravi o novem proračunu je obrambni tajnik Nikola Ljubičič trdil, da sta letalstvo in vojna mornarica dobila sodobna bojna sredstva. "Vse naše enote kopenske vojske so danes sposobnejše za boj, imajo večjo udarno moč, so močnejše v strelnem orožju in se lažje premikajo..." je pravil Ljubičič, pa tožil nad pomanjkanjem stanovanj za vojsko in družine poklicnih vojakov. Dejal je, da gre za narodno obrambo 5,69% celotnega narodnega dohodka Jugoslavije.

Proračun predvideva, da se bo narodni dohodek Jugoslavije v prihodnjem letu povečal za 10,5%, zato so tudi sam proračun povečali za skoraj prav toliko.

Notranji tajnik Radovan Stijacic je govoril o notranjih in zunanjih sovražnikih socialistične Jugoslavije, o tujih obveščevalnih službah, ki izrabljajo odprtost jugoslovanskih meja, pa se pohvalil, da ni prišlo do "več-

jih ekscesov" zaradi vzklajenega sodelovanja organov za notranje zadeve in drugih družbenih delavnikov...

S pomočjo tujine bodo obnovljali industrijo

Za Slovenjo ni na razpolago zveznih sredstev niti za najnujnejše. Drugod se gradi vse iz zveznih sredstev, Slovenija pa mora prispevati za "nerazvite republike", pri tem pa skrbeti še sama za sebe. Nihče ji torej ne pomaga, skušajo pa ji kljub vsemu vezati roke, kjer je le priložnost. Ko doma ni sredstev za obnovo slovenske industrije, so v Ljubljani sklenili dogovor s švicarsko-nemško finančno skupino, ki je v tem pogledu obljubila pomoč.

Giap kaže nov način državlanske vojne

Gen. Giap, glavni vojaški vodnik Severnega Vietnama, je napovedal vrnitev v gverilskem vojskovanju. Vzrok temu so brez dvoma hude izgube v moštvu, ki so jih rdeči utrpeli v zadnjem letu.

SAIGON, J. Viet. — General Giap je že v svoji napovedi, da bodo rdeči zmagali "čisto gotovo" tudi v dobi vietnamizacije, razložil, zakaj se bo to po njegovem moralo zgoditi. Vse upe je polagal na večjo stopnjo morale med vietnamskimi gverilci in rednimi vojniki.

Sedaj je Giap napisal za vietnamsko časopisje 7 člankov, ki v njih razlaga, kako bo njegova dežela spremenila tudi tehniko vojskovanja. Komunisti so se začeli vojskovati v Vietnamu proti našim divizijam na partijski način: organizirali so partizanske udarne enote, jim dali v pomoč terence in druge pomožne čete. Redno armado so pritegnili v začetku le redkokdaj v aktivne boje na frontah. Uvrstili so namreč spopade svojih rednih čet z našimi šele v drugo obdobje, kjer so se vršili boji med obema nasprotnikoma v frontalnih bitkah, z velikim številom čet na obeh straneh.

Vojskovanje v obliki frontalnih spopadov je povzročilo vietnamskim komunistom velike izgube, to je šele sedaj odkrito priznal Giap v gornjih časopisnih člankih. Zato se je rdeče vodstvo vojaških operacij odločilo, da se vrne na čisto gverilsko vojskovanje. To gverilsko vojskovanje ne bo podobno stari, ko so komunisti pošiljali v spopade male udarne oddelke, toda slabo izvežbane in slabo oborožene. V novem gverilskem vojskovanju bodo njihove udarne čete dobro izvežbane in dobro preskrbljene z vsem moder-

nim orožjem, pa tudi s sodobnimi prevoznimi sredstvi.

Novo moderno orožje bo skupaj z modernimi prevoznimi sredstvi — omogočalo rdečim udarnim silam učinkovitost in jih varovalo večjih izgub. Za pomoč bodo novim udarnim četam dodane še gverilske enote in lokalne oborožene sile. Giap je dalje "odkril", da je vlada v Hanoi izvedla nove nabore in da ima sedaj vietnamska armada dosti moštva za vse akcije.

Naši strokovnjaki imajo različno sodbo o Giapovih "odkritjih". Nekateri mislijo, da je v njih več propagande kot resnice in da imajo namen, da bi preplasil saignoske vojsake. Drugi zopet mislijo, da bo v Giapovih napovedih dosti resnice. Pokazalo se bo kmalu, kaj je na tem, kajti od vseh strani napovedujejo, da bodo rdeči v februarju 1970 sprožili novo ofenzivo. Tedaj bodo že pokazali, kako se mislijo vojskovati "no novem".

Letalonosilke so drage

WASHINGTON, D.C. — Kako strašno se draži življenje, vidimo vsak dan korak za korakom. Ta pojav srečamo povsod, tako tudi v vrednotenju letalonosilk. Tako je na primer naša, vojna mornarica vtaknila leta 1945 \$90 milijonov v letalonosilko Midway. Letalonosilka se sploh ni udeležila bojev v drugi svetovni vojni, ker jo je mornarica prevzela šele po koncu vojskovanja z Japonci.

Že l. 1948 so jo modernizirali in žrtvovali v ta namen milijon dolarjev. Okoli l. 1955 so jo preuredili, da je lahko sprejemala tudi jet-letala, za kar je bilo treba investirati \$45 milijonov. Sedaj so jo zopet modernizirali, kar je povzročilo \$202 milijona stroškov. Sedanja modernizacija stane torej za 100% več kot je pred 25 leti stala ladja z vso opremo vred.

W. P. Rogers spremenil svoje mnenje

WASHINGTON, D.C. — Državni tajnik William P. Rogers je ob prevzemu poslov trdil, da so državni tajniki v preteklosti preveč potovali in s tem zamenjali vodstvo poslov doma. Postopno je spoznal, da temu ni tako, da mora državni tajnik vzdrževati osebne zveze z vodniki vsega sveta in si prenekaterekrat ogledati položaj na samem mestu.

Ceprav se je v prvih mesecih W. P. Rogers skušal čim bolj držati doma, je v prvem letu svojega poslovanja napravil nad 110,000 milj na raznih uradnih potih.

V Pragi ni bilo polnočnice

PRAGA, ČSR. — Naj se Pražani še tako malo brigajo za vero, letos so pa na praznike vsi nekaj pogrešali. Cerkvenih opravil o polnoči ni bilo več. Uradno razlago je seveda oklicala le policija. Je čisto navadno izjavila, da so bile polnočnice "opravljene že pred večerom".

Ulica je širila svojo razlago, ki bo verjetno bliže resnici: policija se je bala velikega obiska polnočnice. Vsakega zbiranja ljudi se sedanji komunistični režim boji bolj kot česa drugega, posebno še ponoči.

MALI OGLASI

Ugodno naprodaj

Predmeti za trgovino: dve tehtnici (scales), ena stiskalnica in rezarski stroj. V dobrem stanju. Kličite 431-8547 ob 3. pop. do 7. zvečer. — (252)

Zelo ugodno naprodaj

V občini Krško, blizu šmarjskih toplic, je naprodaj lepa hiša z vrtom, sadovnjakom, vinogradom in zemljiščem, za ceno 120.000 N.D. (približno \$9.500). Ponudbe poslati na Rafko Koren, Velikovska 26, Ljubljana, Jugoslavija.

— (29,31, 2 jan)

F. S. FINZGAR:

POD SVOBODNIM SONCEM

Ko je bilo vse urejeno, vse pripravljeno, da pride ona, je Iztok začel pogosto zahajati na stolp ob morju. Ko je od tam gledal na pridno mravljišče, ki je vrvelo ob delu krog mesta, se je zadovoljen nasmehnil.

"Kakor despot," je pomislil in se zaeno boječe ozrl. Zbal se je, če samo te misli, da bi ne ušla iz njegovega uma in se kakor skrivnostna iskra razbegnila med narod.

"Samo zaradi nje," se je opravičeval polglasno. "Zaradi tebe, Irena, da se ne splaši tvoje srce ob grozotah vojske, da se ne dvigne sram v tvoji duši in se ti, dvorjanica, ne razplakaš, ko prideš med barbare. Pozdravili te bodo vojščaki, kakršnih nima Bizanc, pozdravili te bodo, kakor pozdravljajo Teodoro palatinci, kadar pride na kamp. In Epafrodit! 'Mehercle!' povečes. 'Nisem zaman trošil zate zlatih bizantincev.' Kako ti bo zagorelo oko, ko zagledaš mojo vojsko in moj narod. In ta vojska in ta narod se je maščeval, kruto maščeval, in se bo še nad Bizancem, nad krivičnim in nevaležnim, ki ti je zapisal smrt. Maščevanje, Epafrodit, tudi zate, tudi za tvoje trpljenje."

Pretekli je teden.

Rada se je polasčal nemir, na Iztokovo lice so legale sence.

"Bogovi," je molil Iztok, "bogovi, prizanesite! Kriste, čuvaj jo!"

Morje se je zdrnilo in plulo v nemirnih valovih.

Rado je klal neprestano jagnjeta in sežigal grmade obetov Devani in sojenicam. K morju je begal in zrl po gladini, vlival olja na valove, da se umiri, ribam stresal v vodo razsekane obare, da bi potolažila vihar, ki je pretil.

"Ne pridejo po morju, Iztoče: po kopnem pridejo!"

Ujel je konja na paši in brez sedla dirjal po cesti proti Solunu. Pa se je vrnil in iskal Iztoka in silil vanj:

"Pojdi! V Solun morava. Po

Ljubicino, po Ireno! Oj, Radovan! Napil se je! Zagovoril, izdal morda! Godec, umorim te, na Peruna, ne prizanesem ti!"

Mladike so postajale po dve in dve, se ozirale na junaka, ki sta žalostna slonela ob stolpu, hodila po ozidju, posedale ob morju po sončnem vzhodu in zahodu. Postajale so in šepetale: "Ponju! Junak, otmi nevesto! Čemu vama vojska? Čemu moč? Nad Solun!"

"Nad Solun!" so mrmrali vojaki, ker jih je pekla žalost Iztokova, katerega so ljubili s tako strastjo, da bi jih po deset planilo na stotine sovragov za svojega vojvodo.

Osmi dan so pritrali mladi mnogo plena, ki ga je nalovila in zajela vojska. Poslanec je sporočil Iztoku besede Viljenca in Jarožira. Nikjer upora, nikjer Bizantincev.

Celo trdnjave so se podale brez boja in posadke so zbežale. "Prizanesite, bogovi!"

Iztok se je vznemiril ob tako ugodnih poročilih.

Takrat je zakričal Rado s stolpa:

"Jadra, jadra, jadra!"

Iztok je hitel na ozidje. Po plivajočih valovih je toneče sonce razlivalo zlato in daleč na obzorju se je resnično dvigalo jadro kakor pozlačena bela perut.

"Jadra!" je ponovil Iztok. "Prihajajo!" je vzkliknil Rado in stisnil Iztoku roko.

Dvoje junaških src se je v tem hipu vznemirilo v krepkih prsih, kakor srce deklice, ko zasliši stopinje prihajajočega ljubega.

Usta so onemela, svet je ginil, ginila vojska, ginil bojni metez, umolknil klici slavlja, vse se je uničilo pred njima, vse utonilo v morju kopnenja. Samo ena

CHICAGO, ILL.

REAL ESTATE FOR SALE

BERWYN — Nr. Cermak Rd. By Owner. — 2 Flat brick. 3 Bedrm. up — 2 bedrm. down. Hot water heat. 220 line. Encl. porches, 2 car gar. 788-0425 (251)

BERWYN — FOR SALE

BY OWNER. 8 year old brick. 2 Flat, 5½ and 4½. 2 car gar. \$38,900. Phone 788-0425 (251)

HELP WANTED

ARE YOU WILLING TO INVEST 5 MINUTES IN YOUR FUTURE?

One Phone Call Can Do It.

Look to TOURO INFIRMARY

NEW ORLEANS, Louisiana

ASST. OPERATING ROOM SUPERVISOR
PSYCHIATRIC HEAD NURSE
EVENING OR NIGHT SUPERVISOR
GENERAL DUTY NURSES

- 2 to 4 weeks annual vacation depending on position
- Excellent career development program
- Enjoy benefit programs you now have
- Plus
- Minutes from the fantastic French Quarter
- Child care center

If you're ready to move up, call collect:

Miss FRANCES CRITTENDEN, R.N.

AC 504, 897-3311, Extension 351

1400 Foucher Street

NEW ORLEANS, Louisiana 70015

(252)

misel, samo ena želja, ena sama ljubezen je imela prostora v njunih srcih. Duši sta se oklenili bele peruti na valovih. Če se je zazibalo jadro, če je krenilo desno, če se nagnilo na levo, sta junaka vztrepetala. Telo je podrtavalo, roka se je sama iztegala v daljo, koprneča in vabeča: Pridita, golobici, priletita, ptički!

Bela perut na morju je polagoma rasla. Ob bregu je morje šumelo, vznemirjeno od ugodnega juga, kakor bi slutilo, kako neizmerno srečo nosi na valovih. Sunki vetra so naraščali, zašumelo je po gozdu, jadro se je bočilo, ladja je letela hrepeneč k bregu.

Tedaj se je Iztok zdrnil. Odbežal je s stolpa, za njim Rado. "Vojaki, na for! Prihajajo, prihajajo!"

Od ust do ust je letel klic, v taboru je završalo. Konji so zarnezgotali, deklice popustile jagnjeto na ognju in bežale k

morju, tolpa je vzklikala in se gnetla na obrežje.

Zlatožareča obla sonca se je dotaknila morja, valovi so vztrepetali v zlatu in razgrnili nevedoma Ireni in Ljubiniči bagrene tančice na mokro obrežno pot. Oklepi in šlemi so zažareli, jezdec so obstopili cesto s fora do pristanišča.

"Zapalite ogenj na stolpu!"

To znamenje je bil sporočil Iztok Radovanu, da brez skrbi priplujejo v luko.

Sonce se je še enkrat kakor začudeno dvignilo nad morje, nato je sunkoma utonilo. V mraku je zagorel s stolpa rdeč ogenj in obilil z žarom mesto in morje.

Z ladje se je posvetila plamenica, zagugala se v loku in padla v morje. Za njo druga in tretja!

"Prihajajo, on je, Epafrodit, Irena, o bogovi!"

Iztoka je radostno čustvo tako prevzelo, da se mu je tresla desnica, ki je stiskala ročnik krasnega meča.

"Plamenice! Zažgite grmade na obali!"

Nekaj mladcev je steklo do nakopičenega dračja in zažgalo visoke kresove. Drugi so prinesli smolnice in jih vžgali zapored ob cesti in po foru.

Kakor bi plula Iztokova razburjenost od njega na ves narod, tako je bila vsa vojska, mladenke in tolpa zamamljena. Deklice so obkrožile, odete v haljice, pristan. Plameni grmad so jih razsvetljevali vedno čarobneje, čimbolj je temnel večer, kakor bi morske vile prišle iz valov in na bregu vodile raj.

Ko je luč grmad dosegla ladjo, je potihnil šum in šepet, tisoči oči so se uprli v lepo jadrenico, ki se je ponosno in za čudo slovesno bližala bregu. Videli so, kako so se zgibale sence po jamborih, kako se stiskala jadra, ginila, izginila, povezana od mornarjev. Udarci vesel so zašumeli in tanka ušesa so že začula

Radovanove strune.

Takrat se ljudstvo ni moglo več premagati. Zaklicalo je in zavriskalo, da se je razleglo po morju.

Prav blizu kraja se je ladja ustavila. Vreteno je zaškripalo, sidro je utonilo in pripelo jadrenico k dnu. S krova se je zazibal čoln, padla lestvica, po nji so se pojavile sence in se skrile v čolnu.

Vse je zopet molčalo, vse dihalo z dvignjenimi prsmi in čakalo. Na valovih se je zazibala rdeča lučka, strune so zapele svatovsko pesem. S tihimi udarci so gnala vesla čolničev k obali. Se nekaj zamahov, še nekaj uporov v vesla — in čolničev je trčil h kraju.

Ročni brodarji so skočili iz čolna in ga pritegnili k bregu. Tedaj se je zganila filofska oglavnica v čolnu, ob njej sta se zasvetila ob žaru plamenic dva zlata diademčka v krasnih laseh, dve vitki postavi sta odgrnili plašča in se prijel Epafrodit. Na belih rokah so zablesteli dragi obročki, Irena in Ljubiniča sta stopili iz čolna.

"Pax, eirena!" je izpregovoril Epafrodit in izpustil deklici. In diademčka sta se sklonila na zlatem oklepu Iztoku in Radu.

Narod je molčal kakor zamamljen, samo ognji so prasketali

in konji udarjali ob granit. Dekleta so drhte, očarane od krasote Irenine, vzradovane od Ljubiničine sreče. Sam Epafrodit je obstal kakor izklesana misel, zamaknjen v ljubeči dvojici, ki sta pili v poljubih srečo, za katero ni izraza in ni besede. Oglavnica mu je zdrsnila z glave, z belimi lasmi, nemaziljenimi, odkar je odel filozofsko haljo, se je igral jug, v duši je začul glas usode: Dovršeno! Česar nimaš sam, česar nisi imel nikoli, to si dal drugim, edino in največje — ljubezen. Dovršeno! V očeh se mu je zasvetila rosa, raztajalo se mu je srce in mirni stoik si je otrl solzo.

(Dalje prihodnjič)

— Zvezna vlada pobere letno davka na igralne karte preko 7 milijonov dolarjev.

Naročnikom --

Če prejimate Ameriško Domovino po pošti, pomeni datum nad vašim imenom, do kdaj je naročnina plačana. Na primer: 1-20-0, kar je do 20. januarja 1970, torej najprej mesec, nato dan in leto. Obnovite naročnino pravočasno in omogočite nam redno nadaljnje delo!

VESELE PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Frank in Antonija Krevh

3546 E. 81 St., Cleveland, Ohio 44105

ŽENINI IN NEVESTE!

NAŠA SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA
VAM TISKA
KRASNA POROČNA VABILA
PO JAKO ZMERNI CENI

PRIDITE K NAM IN SI IZBERITE
VZOREC PAPIRJA IN ČRK

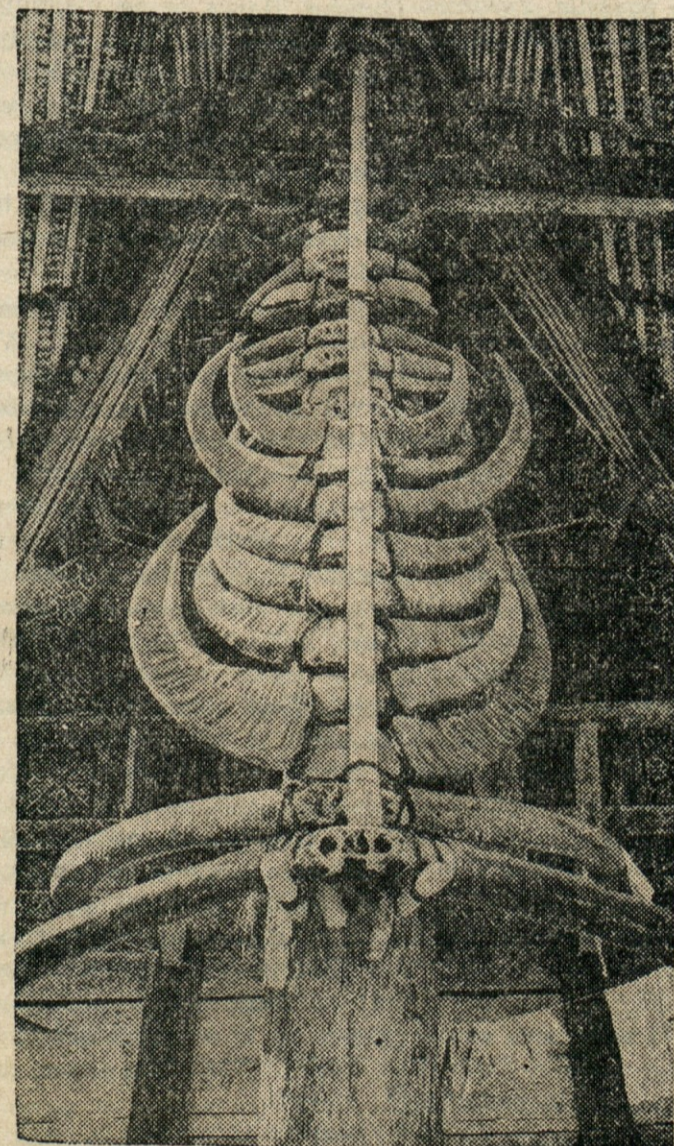
Ameriška Domovina

6117 St. Clair Avenue

HEnderson 1-0628

V SPOMIN STARE SLAVE — Kadeti rezervne častniške šole Vermontske Norvich Univerze v uniformah iz leta 1819 na proslavi 150-letnice te šole. Pri tej univerzi je obstajala častniška šola skozi vsa ta leta in obstoji še danes.

BIVOLJI ROGOVI ZNAMENJE IMENITNOSTI — Na stebru pred hišo so v Rante Pelawa v Indoneziji pritrjeni rogovi bivolov, ki so bili darovani na pogrebih sorodnikov in prednikov. Čim več rogovja, tem bolj imenitna je družina.